

Afscheid van gesloten jeugdzorg

Iedereen die in of om de jeugdzorg werkt, voelt het: dit systeem loopt op zijn laatste benen. Terwijl kinderen snakken naar veiligheid, perspectief en nabijheid, proberen hulpverleners overeind te blijven in een structuur die allang zijn houdbaarheidsdatum heeft overschreden. Misschien is het tijd om met een frisse blik te kijken. Wat als we de ouderwetse **BCG-matrix** – dat marketingmodel met kwadranten – toepassen op onze **jeugdzorg**?

In de matrix bevinden zich producten of diensten in vier categorieën: stars, cash cows, question marks, en de gevreesde *dogs*. Die laatste? Dat zijn diensten met weinig rendement en geen toekomstperspectief. In bedrijfseconomie betekent dat: afbouwen. In de jeugdzorg is dat een stuk pijnlijker. Want wat als onze huidige, klassieke GI's (Gecertificeerde Instellingen), inclusief maatregelen als ondertoezichtstelling (OTS), uithuisplaatsing (UHP) én gesloten jeugdzorg, zich allemaal in dat **dog-kwadrant** bevinden?

En ja, dat durf ik hardop te zeggen: **gesloten jeugdzorg** hoort daar ook bij.

Wat ooit bedoeld was als ultieme bescherming voor jongeren in extreme situaties, is geworden tot een rigide en vaak **traumatische ingreep**. Jongeren worden letterlijk opgesloten – soms zonder strafblad – met het

idee dat het hen stabiliseert. Maar wat leert ons de praktijk? **Eenzaamheid. Escalatie.** En jongeren die, als ze eruit komen, nog verder van huis zijn dan toen ze erin gingen.

De GI's zelf weten het ook. Ze staan onder enorme druk, worstelen met personeels-tekorten, en raken verstrikt in administratieve doolhoven. In plaats van ruimte voor contact, is er controle. In plaats van nabijheid, afstand. In plaats van ontwikkeling, overleven.

Dus: als deze aanpak zijn beste tijd heeft gehad, wat dan?

De toekomst van de jeugdzorg ligt in het kwadrant rechtsboven van de BCG-matrix: *stars*. Innovatieve alternatieven die werken, hoop geven én duurzaam zijn. Denk aan **intensieve ambulante hulp**, *Family Finding*, *Wraparound Care*, of *gezinshuizen* waarin langdurige relaties en veiligheid centraal staan. Deze initiatieven zetten niet het toezicht, maar de verbinding centraal. Niet beheersing, maar vertrouwen.

Neem een jongere die 'moeilijk plaatsbaar' is. In plaats van hem van instelling naar instelling te schuiven en uiteindelijk 'tijdelijk' op te sluiten, kunnen we zijn netwerk activeren. **Familie, buren, een oude voetbalcoach – mensen die blijven**, zelfs als het moeilijk wordt. Dat is geen naïeve droom, dat gebeurt al.

Alleen nog te weinig.

De gesloten jeugdzorg kost meer dan geld. Ze kost vertrouwen, waardigheid, en toekomst-kansen. En ja, er zijn situaties waarin intensieve, beschermende zorg nodig is – maar dat hoeft niet *gesloten* te betekenen. We hebben de morele plicht om alternatieven te bouwen die veiligheid en vrijheid combineren.

Het wordt tijd om **afcheid** te nemen van de **dog**. En te kiezen voor mensenwerk dat weer menselijk mag zijn. Voor kinderen. Voor gezinnen. Voor de toekomst. **Stem op Joet.**

Youri Hazeleger
joet@joet.nl